

Գրական

Ա սեմ միանգամից գրականագետ չեմ եւ ոչ էլ՝ գրականագետ: Այլ... Կիրկե կղզու բնակիչ: Կղզի, որ մարդկային բարոյականության դաշտում կղզիացած, լողում է դեռի Անհայտություն, չնայած որ իր կենսոլորտում են մակարդակ մեր արդի իրականությանը լավ հայեցողի բացատրական ու գործը լիցիտը:

Կղզի, որ յուրաքանչյուր մարդու եւ արզի նման իր ճակատագիրն ունի, որոշակի մեծ է ինքնուրույն, կարմաների ազդեցության օրինակափոփոխմամբ, ծագումնաբանական սխառ ժամանակակետում էր մասնակցություն մարդուն, զուցե ստավիճակն այլ մեկին բնորոշ՝ homo homini lupus est մարդը մարդուն զայլ է կառույն գիտակցությունը:

Նոր սերունդը հավանաբար անծանոթ է, իսկ նախորդ մի հանիքը՝ հաջատեղակ «Եվրոպայում շրջում է (ինչի-՞նչ)» Թ. Յ. Նուրկանը» բնավոր

Չորեկ հեղանակով, որն, ասես հեղինակի համար սառնադեմ ու արդված կենսակերպ է... Արեւմ շարժություն:

«Վեղմն ամբողջադեմ ներքախսված է աղոկալիտյոսի գաղափարով, իսկ աղոկալիտյոսը դարձրել է ինքն ի կարող: Սա խորապես իրադասական գործ է դարձրել հարած մեր կյանքի մասին»... Վահրամ Թաթևյան:

Չոն Քիլենգի վկայությամբ, ժամանակին Չորք Քերնարդ Հոուն ասել է, թե Ամերիկյան աշխարհի միակ երկիրն է, որ բարձրագույն մարդկային միանգամից անցել է դեկադանսի, շրջանցելով հաղափարության փուլը: Կարողավ վեղմ, ցավասանք միգ են գործադրում ի վերջ «ըմբռնելու», թե մեր Կիրկե կղզու՝ գրական լեզվով ասած հերոսների միջավայրն ու հոգեբանական մթնոլորտը, իսկ սոցիալական-հաղափարական լեզվով՝ մարդկային հաղափարության զարգացու-

Քերիոլենի «աղմկալից» սիմֆոնիաները:

«Վեղմը ավելի մեծ արժեք կունենար, եթե չլիներ Չոյսը եւ Մարկեւր»... Արմեն Մարտիրոսյան:

«Այնտեղ, իսկ ինչ կլինի, եթե ընդհանրապես «չլինի» Չոյսը եւ Մարկեւր»:

Չոյսն ու Մարկեւր կան եւ կլինեն, բայց ինչ կաղ ունեն մեզ հետ: Անկեղծորեն ասեմ, որ, չնայած «Ուլիս» աշխարհի մեծագույն ստեղծագործություններից մեկն է, բայց իմ սիրած գործերից չէ: Դա մի ծանրաբարձ վեղ է, որը երբ անգամ սկսել եմ եւ չեմ կարողացել մինչեւ վերջ կարգել: Մարկեւր վեղերն, ինչ խոսվ, միջ հակադասված են. հեռախոսաբար, գրավող, ներհանող, հրաշալի... Բայց այս ամենն ինձ համար ավարտվեց դեռեւս յոթնասական թվականներին: Լաշինաների կյանք վեղը կամավայրի մի գրավություն ունի, որ դյուրությամբ նկա-

րունի» երկի հետ, Կանգի երկու դեմոն է մեծվում է հեղափոխականությունը»... Դավիթ Մուրադյան:

«Չեղափոխականությունը, որդես առաջընթաց, թե՛ մարտնչող նիհիլիզմ, ստեղծված բոլոր արժեքների մթադասական մթադականություն»:

Արվեստում ինչ ուզում են, թող անեն, թող լինեն հեղափոխական, անհիշատակ, մթադական, թող փորձեն Կանգի բոլոր կանոնները: Եթե արդյունքը հեռախոս է՝ արդարացվում է ամեն ինչ: Շահան Շահունը ամբողջ հայ գրականությանից հազիվ չորս-հինգ հոգի էր ընդունում: Չեզո ինչ:

Սակայն ինչ կասարվեց վերջին տարիների խառնակված մեր կյանքում հեղափոխական սկզբունքներ սկսեցին կիրառել նրանք, ովքեր գրականության մեջ ընդամենը բոթովախոս սկսեցին լինել եւ հակադասվեցին ինչ ինչ ընկնում իրենց դադարադասական ու զգուշալոր գեղագիտությամբ, եթե

զգացմունքների շրջանում, նույննամ որդկված է, որան որ կրին:

«Որդես ինքնեկեղանող գրողի ինքնեկեղանող վեղի տեսակ անգնահատելի ստեղծագործություն է»... Գուրգեն Խանջյան:

Գոյություն ունի՞ արդյո՞ւս ստույգ անբրդես «ինքնեկեղանող» երկի եւ այնտեղի միջեւ, որին այն հակադրվում է... «Ինքնեկեղանող վեղ» որդես «մախր ժա՛նր»...

«Վեղում բացակայում է կարեկցանքը մարդու նկատմամբ»... Գարուն Աղաբաբյան:

«Կարեկցանք... Բայց ո՞ւմ նկատմամբ... Չեզո՞ւմ եմ...»

Այսօրվա որդեգրություններն իսկապես աղոկ, իսկապես զգացող եւ իսկապես սառնադեմ մարդուն կարեկցելու զայն է, նույնիսկ դեմ է: Աղոկ ու սառնադեմ ծագում է ազատության, ուստի կարիք չկա նրա գլուխը շոյել եւ միջխորհրդակցել մտնելու: Աղոկի մարդուն դեմ է

Կիրկե կղզին XX-XXI դարերի խաչմերուկում

Ալեխանդր Թոփչյանի «Կիրկե կղզի» վեպը՝ ընթերցողի եւ հեղինակի մտքումների դաշտում

խոսին: Մեր եւ մեր արեւի դիտակցության դյուրին չէ որոշել, թե արդ եվրոպայում ինչի՞ ուրվականն է շրջում: Սակայն միանգամայն թափաք է Կիրկե կղզում շրջում է հզոր մի ուրվական սարսազողու անունով. Լեփիսիան: Միջուկական հերեզներից ամենահերեզավորը, որն ունակ է վարակել ու մարդուն բջիջային մոտացրել կրկնող անբուժելի ախտով: Մուսան: Նա նույնպես Կիրկե կղզու բնակիչն է: Նա՛ էլ իր կյանքն է Վուդի-վուս է, զուգե եւ դու, նա, ես...

Աղոկիսինն է մեր կղզին: Այն, որ Ալեխանդր Թոփչյանի «Կիրկե կղզի» նորթնա վեպում մեզ է հայտնվում ի հաստատում դեռեւս գրականագիրն արված Պոլ Վալերիի հանձնարել կանխատեսմանը... Ամեն վերջապետ Կենսուն անստանալան հասարակության հայտնության հրաշքը:

Երբ լուծմ են ծանուցում գեներալից Կիրկեի եւ գրողների միության նկատման արձագանքները (նախապես շեղակցված ընթերցողին, որ սույն գրույցում հասվածաբար ներկայացվելու են մեքթեումներ վերջերս գրողների միության սանը անցկացված խնդրո առարկա վեղի նկատման նորթնա), եւ դու, Ալեխանդր, մնում եմ մեծակ եւ դեմ ա դեմ... «Կիրկե կղզու» հեղինակ եւ նույն կղզու բնակիչ, բոլորիս նման, ինչ էլ զգում եւ մտնում:

Այդ հարցին փորձել եմ դասախոսել վեպում: Կաղվածքներ միայն, որ եւ ոչ միայն արձագանքն եմ ու նկարագրողը, այլեւ արձագանքն ու նկարագրողը:

Որան էլ մեր վերջին տարիների արձակը նոր ուղիների որդեգրման արձագանք լինի, այնուամենայնիվ սկսեցինք է՛ Չեք վեղը յուրաքանչյուրն ասանմանում է հիշյալ ժամանակի հայ գրականության համայնադասակետում: Իրադես, արվեստում ինքնաարժանության ամենամեծագույն (եթե ոչ միայն) մեզ ծնվում է այն ժամանակ, երբ արվեստագետը գոյություն ունեցող բոլոր արժանապատիվներից էր ոչ մեկը իրեն «հարմար» չի զգնում եւ ստեղծում է նորը:

Եւ չի ասի, թե ծանոթ արձագանքաբեղմունքները «հարմար» չլին: Ընդհանրապես, դրանք չափազանց «հարմար» չեն եւ հասկացելու համար: Ինչ վերաբերում է նյութին, մեր աղոկած զանազան իրականությունը, աղոկ դա եւս նոր չէ եւ ամենատարակալն չէ: «Կիրկե կղզին», իր տեսակի վեղերի շարքում (նախադասողիս, սեւ հումնը, սարսազի գրականություն...) նորություն չի բերում: Միակ նորությունը, որ կարելի է ասարել նման դեղորմանը՝ ստեղծագործող անհատի նոր հայացքն է դասական սոցիալի հերթական զարգացումը:

«Կարագույրը բացվում է եւ ասի մեր ապրելու բացվում է մեր երկիրը, մեր հաղալը»... Արգար Ափիկյան:

«Վեղը կնուն է մեր իրականությունը, այն, ինչի մեջ են: Երկը օժտված է բարձրակետ տարողիսի ոգով, որը երբեք սեւեւ է դառնում: Թոփչյանը անում է դա գրական ներկին սակսով ու երբեք զարմանալի մի հեղանակով

մը ո՞ր փուլում է զսնվում, Կանոնավայրի, բարձրագույն, դեկադանսի, համասարած-անդասի ամենարդիվության, բարոյական նիհիլիզմի, թե՛... Գուցե «հաղափարության» փուլը «ժողովրդական» միանգամից ցատկել է աղոկալիտյոսի գիրը, որ ընդերում... օղը զնգում էր, զեփը՝ ցնցվում: Երկինն իտաղա ծածկվել էր աղեղությունների շարվաններով: Կործանված երկրի վրա իտաղան ավելի էր բանձրացել, բոլոր զգացումները սարսափահար կույ էին եկել: Ծագող արեւի լույսով ավելի ու ավելի հասկանում էր աղեղի տեսարանը: Երկիրն այդտեղ չկար: Տեղը միտնույն այն սեւ անցնել էր, բայց բերեքեքան լցված Ֆրաբե Նեխտերի ջրիկ կղզիանով: Կարծես լցել էին վիհը, եւ կիր վերադարձել, սակայն ողորկված վիճակով: Մի անի սարկո, ծաղկող մի երկիր կարողացել էին ամբողջությամբ վերածել կղզիանի: Արեւի գորավոր ծոսազայրների սակ երունում էր աղեղի մի խառնարան, որի մեջ եվիվում էր կրկնում էր ստորության, ասիստության, շարության, աղաւորության, սխառության, սեւակաության, դավաճանության եւ մարդկային այլ մեղերի զարահոս լավան»:

Անավասիկ, բանական մարդու բնորոշ մուսանային հակությունների (Կանգի մուսանային կենսաբանական գործն լինելուց զատ ժամանակի ընթացում վերածվել է բարոյական մի «credo»-ի) ոչ լրիվ, սակայն ցանկության դեղումը զարգելիորեն երկար շարունակելի ցանկ, որը, թերեւ, կարելի է ամփոփել, ինչ բարցնել, վերջերս մեզանում դարբերումն հնչող մի արձագանքությամբ: «Ավստմաս լինեք բոլորին գոյվելին»:

Այդ արժեք ըմբռնել «ըմբռնման» չափը, երբ նման արձագանքությունը, որն արվում է, մինչեւիսկ սոցիալական հավասար կարգավիճակում զսնվողների միջավայրում անբախուց հասցեսեւ ունի: Դա՛ Աստծո ստեղծած մարդ արարածն է, հայրենակիցը, համախաղափար, գրականից: Ինչե՛ն... Մարդկային բարոյականությունը բարոյականությամբ, սակայն գոյություն ունեն նաեւ գեղարվեստական արժեքներ:

«Արդի հայ գրականությունը մեծ աղագա ունի: Գին արահետները ցան են հնացած: Ինչ է եղել մինչեւ հիմա: Ոչինչ: Իսկ մենք նոր գրականություն միջի ստեղծենք»... Արգար Ափիկյան:

Սա ընդհանրապես: Իսկ մասնավորապես: «Վեղը գեղարվեստական արժեք չունի»... Նույն ինչը Արգար Ափիկյան:

Ըննադասության փաստերի համախաղափարի զուգահեռներում կարելի է հիշատակել, որ հայսին ժամանակափոխություն գեղարվեստական (ու գեղագիտական նաեւ) արժեքներից դուրս են համարվել ոչ միայն XX դ. խոստումնալից արվեստագետների՝ Արգարի, Պրոկոֆեւի, Անդրոյ Հոյոբեգի, Ասլվաղոր Դալիի, հայ մեծանուն գրողների՝ Դանիել Վարուժանի, Շահան Շահունի երկերը, այլ մինչեւիսկ

ճում է ընթերցողին: Պե՛տ է սղասել, որ այդ արբեցումն անցնի եւ տեսնել, թե ինչ է մնում սակը, իսկ «սակը», ավելի ցան մնում է Կորսասարը՝ իր խորունկ, վիհունոց, փիլիսոփայական դասվածներով, Ալեխո Կարդենսյերն իր մոգական եղիզմով, 20-30 թվականների լիլիացի հոյակաղ արձակագիր Խեմարո Պրիեսոն իր «Գործընկեր» ֆանասամագրիկ վեղով... Կանոնավայրի այդ աղիքը հիմում էլ մի նոր անուն է մեքեղ հանել՝ քաղիացի Պաուլո Կոնյուն, որի «Ալի-միկոս» վեղն արդեն բարգամնել է շուրջ Կանոնում լեզվով... Եւ հիշում եմ, թե ինչպես, մոտ Կանոնից սարի տաք, եւ եւ Դավիթ Գոլիանները, երկու որ անցկացրեցին այստեղ՝ երեսնամ, վեներուլացի մեծ արձակագիր Սիգել Օթեր Սիլվայի հետ: Մեր քվարկած շուրջ սառն անուն լառնամերկացիների միջից նա հասուն դասկառանով առանձնացրեց երկուսը՝ Կորսասար եւ Ասուրիաս:

Այնուամենայնիվ ընդունում եմ, որ եթե իմ վեղը գրելու լինի այդ սարի-ներին, աղա հնարավոր է, որ Արմեն Մարտիրոսյանի նրբակատ ղիտողություններն ընդունեի: Սակայն սա չի ցանկանում, թե իմ վեղն իտաղա գերծ է աղեղություններից: Պարզապես դե՛մ է ծեծել ակունքներ: Խնդրեմ, հետագանում իմ աղագա նկատմաների աշխատանքը, Աղոկյոս, Արգար, Երազմ, Լառոնեֆուկո, Սիլիթ, Գոլիան, Ալֆրեդ ժարի, Ուոլոյե Գոմանդիլի «Ասրաղիան», Իվո Անդրիլի լուսնվածներով, Լառ-Շեի «Կանոնների Կարգը», Պիեռ Բուլի «Կաղիկների մոլորակը», Անդրեյ Պլասնովի համարեղ ետադասումը, Ամոն Տուսուրայի «Ուղեւորություն դեղի մեծանների Կարգը», իսկ հայ հեղինակներից թվարկելն Օսյանի «Փանջուհին», Շանթի «Շղթայվածը» եւ հակադաս Արվեստի «Վերջը» եւ Զարեհի «Երկիր Լաիրին», որոնցից եւ աշխատել եմ յուրացնել հեղեղային եւ «անսանձ» դասումը:

«Վեղի մասին դե՛մ է խոսել եւ դիտել նրան՝ իր իսկ ունի մեջ: Իսկ այն գեղարվեստական է բառիս կատարյալ առունով, Կանգի օժտված է գրական գործից դասանցվող բոլոր բարդիւններով»... Դավիթ Գոլիանց:

Ո՞րն է Չեք համար բարձրագույն անալությունը, վեղը, որ ծնվել է՝ տղազրվելուց հետո ամեն մի գավալի մնան հեզգե՛տ հեռանում է իր ծնողից, թե կղզին, որ Չեք լինելիության կենսադասն է:

Երկուն էլ հավասարազոր անալություններ են, մեկը ծնվում է մյուսից:

Չեք վեղի վերլուծական-նկարկման համայնադասկետում հասկանալի դասկերվում է նրանում հաղափարությունն հետ աննյությունն (ներին կամ բացահայտ) զսնելու միտումը: Եվ կարծիքները դարձյալ սարսափալոր են... «Եւ հաղափար վեղ է»... Ուստի իսկ Կանոնից:

«... Զարահական չէ»... Արմեն Մարտիրոսյան:

«Վեղը ծագումնաբանական աղեղներն ունի երկանց Օսյանի «Փան-

կարելի է այդ բառը մեր դեղում կիրառել:

«Անհերելի է, որ գրող լինելը բոլոր ժամանակներում որոշակի զիսկի հետ է կաղված, Կանգի վերջինիս բարոյական եւ մասնագիտական դասը, ծեմարությունն ասելն է: Գործարկողականությունը վայր է ծնում եւ վայրը հարմարողականություն: Եվ եթե հայ արձակը այսօր ստեղծում է մեր արդի իրականությունը եւ կյանքը իրենց բարգամնիս ամբողջության մեջ իրադես ծեմարացիորեն արձագող երկ, որի տանցում գրողի բարոյական դիրքումն է իր վեղում մերկացվող իրականության հանդեղ, աղա դա ոչ միայն երեսույթ է, այլեւ հաղթանակ: Կարծում եմ, ոչ միայն գրողի, այլեւ հայ արդի արձակի...»

Երբեք ս է ինքն հեղինակը տեսնում իրեն եւ իր վեղը այդ փոխանություն մեջ: Եվ գոյություն ունի այն ընդհանրապես Չեք համար, Ալեխանդր:

Անորյա դասականության կատարումը չորսնեն հաղթանակ: Ինչ վերաբերում է համարձակությանը, աղա ավելի մեծ Կարոյուն է դե՛մ սեփական մեքթե ճայելու շարունակ կատարության զգեցում համար:

«Վեղը դե՛մ է չիտել ազգային ունի մեջ՝ այլ զուտ իր, սեփական» եւ «Սա այն գեղարվեստական գործ չէ, որով կերել են, կրել մեր ծագակը»... Դավիթ Գոլիանց:

Մտնեցման ծեմարացի ու հեռանկարային սկզբունքն է սա, որին իրենց սահմանափակության մեջ հակադրվում է «հայկալա» եւ այս վեղը, թե ոչ» կամ «համայնադասական շեղման արդյո՞ւ վեղը հայ արձակի ոգուն» մակարձանները: Արդյո՞ւ «հայ արձակի ոգին» մեղանդիպես սրված, անփոփոխ-հարցած մի հասկացություն է, որով «դասե՛տ աղթով» կարելի է մարտնչել հեղինակի եւ նրա ստեղծագործության յուրաքանչյուր դեմ: Աստվալ ես, եթե «Ալեխանդր Թոփչյանը» նոր ներկայացնելու եւ ճաշակը կերելու դիրքորենից մեկն է: Երկական, բարոյական, ազգային հարցերի բարդ ծուլվածով՝ արդի զարգացող գրականության չափանիշներից, ում համար նորի իղեպը եւ հեռացումը ղեկավարականությունից երբեք չի դառնում արքայական, այլ զարգացարական եւ գեղարվեստական նկատարում»... Ուստի իսկ Կանոնից:

«Կիրկե կղզին» վեղի յուրոհնակ եւ «հայ արձակի ոգուն» թերեւս անսովոր ոլորտներից է նորը վրձնահարվածներով ստեղծած երոսկայի տարերի Ի գանազանում վերջին տարիներից հայ արձակում տեղ գտած Երոսկի նյութի մասունքն անհերելի, սա այն դեղը չէ, երբ հեղինակը ուրվագրում է երոսկի դասակեր ստեղծելու լույն սեփական ծիգերի հեռագիծը, եւ կամ երկրի հերոսի հետ՝ ալեբախվում է իր ստեղծած երոսկի դասում: Ալեխանդր Թոփչյանի վեղում երոսկան, գրեթե Կարկանդակ, մասունքում է որդես աղոկված ու հաղթանակված (բայց ոչ անձից առանձնացված) մի տարբեր ու սեփական «ես»-ի Ի սրը մեղել

ծեմարություն չալ, ոգի չալ, դե՛մ է օգնել հստակ զանազանելու Չարն ու Բարին: Իսկ եթե չի զգում եւ չի սառնում, ուրեմն կարի լուսնի ո՞չ կարեկցանքի, ո՞չ ծեմարության: Գիտե՛մ, որ մեծագույն կարեկցողը՝ Դոստոևսկին, սկսեց «Ասուրացվածներն ու վերակրվածները» կամ «Կանգի մարդիկ» վեղերով, բայց ի վերջո հանգեց «Դեերին» ու «Կարսազով եղբայրներին»: Եվ վերջապես հիշեմ մեկ այլ խիստ արդիական ծեմարություն: Մարդիկ չմարանում են խմբով, զանգվածաբար, սակայն փրկությունը գուտ անհասկանալի երեսույթ է, այսինքն՝ կարեկցանքը կողմից ոչ մի արդյունք չի տա, եթե ինքը եւ չեւ «Կարեկցում»: Եթե չեւ ծագում Աստծուն, աղա Ասվածն անգամ եւ չի կարող օգնել:

Մարդ Աստծո ոչ թե միջոց է այլ նորապիս Աս է Չեք վեղի գլխավոր գաղափարներից մեկը, որ ներին երակի դեմ բարախում է նրա ողբ բանվածի մեջ: Եվ միջոցն մասնողությունն այն մասին է, որ նրանում դակասում է կարեկցանքը մեր նկատմամբ՝ իմ, Չեք, ընթերցողը... Ինչո՞ւն է սեւնում դու! Չեք կանխազգացվող աղոկալիտյոսի մեք...»

Շեղանգները զսնում էր, որ աղեղը կանխելու եւ հաղթանակելու միակ ձեւը նրա օրինակափոխությունը ճանաչելն է: Գիտե՛մ Կանոն Անհերելի Շեղանգը առույթը, որով Շեղանգըն ալմարան էր իր հանձնարել գրողը, «Ճակասող ցանկացողին տանում է, իսկ չցանկացողին՝ Կարսալա...»:

«Կիրկե կղզին» ոչ այլ վայր է, Կանոն Գայասանը»... Արմեն Մարտիրոսյան:

«Արդյո՞ւ ցան չե՛մ ցատկել այսօրվա կյանքին գնահատական տալ, արդյո՞ւ շուրջ չե՛մ»... Անտ Խաչատրյան:

Ու՛ է նրանց համար, ովքեր սեղված ժամանակների միջեւ տաղանդավոր համատարյամբ շարունակում են իրենց գործը անխաղափար ու անվայրեն, այն աղեղ ունենալով հնարավոր վերալեզի «հայտնության հրաշքը»:

Եվ ժամանակին է նրանց համար, ովքեր ճարտկորեն կարողացել են հաստատել նույն գնացի հակադիր ուղղություններով շարժվող վագոնների միջանկյալում:

Գրողի նախազգացմամբ (Կանգի նրա բարոյական եւ մասնագիտական դասը ծեմարությունն ասելն է) դարերի սահմանագիծը ծառայակրական կարող է լինել նրա՝ իմ կղզու համար: Զանգի Չարն իսկապես կուսակումները Տիգրեական մարման են կարոն: Այդ մարման անունը Աղոկալիտյոս է: Այն, որ Վերջն է ամեն ինչի եւ սկիզբը նորի

ՇՆՄԱՍ

Առաջասարը... հանդիսատեսի դերում

Հայաստանի ժամանակի առաջնությունում դայ-
ֆարը գնալով թե՛ ժամանում է լարված ընդդեմ սա-
նուն: Զգացվում է վերջնագծի շունչը: Անցած է

ճանադարի զգալի մասը եւ մասնակիցները ա-
րեն որոշ չափով հոգնել են: Զգացնել է սալիս
նաեւ շոգը:

8-րդ տարում Հայաստանի չեմպիոն, միջազգային գրասանյախեր վաղի-
մի Հակոբյանը, որը բոլոր հիմներն ունի կրկնելու անցած տարվա հաջողությունը, 12-րդ ֆայնում (մրցակիցները մտածել էին ընդամենը 14 ռոտը) ոչ-ոքիի համաձայնեց գրասանյախեր Արսակ Պետրոսյանի հետ: Այնուհետև մինչև տարի ավարտը դառնալից էր հետևում մրցակից ընկերների խաղին: Իսկ տարի ընթացքում առաջասարին հետադարձորդ եղյակը, որն ամեն զնով ձգում էր հասնել Հակոբյանին, ցրվեց: Միայն գրասանյախեր Արսաես Մինասյանին հաջողվեց հաղթանակի հասնել միջազգային վարդիս Նորայր Զալանբարյանի նկատմամբ եւ երկտարյա ընդմիջումից հետո վերականգնել մեկ միավորի «սարածությունը» իր եւ Հակոբյանի միջև:

բայց ամենացավալի դարձությունը: Տարի մյուս դարձալույսում խաղալ դառն կնքեցին միջազգային վարդիսներ Վիգեն Միրումյանը եւ Աես Նաղանյանը, որոնց մրցավեճը ընթացավ դիմադրական դարձալույսում, որտեղ կողմերի հնարավորությունները մտավորապես հավասար էին:

Իսկ Մելիքսեթ Խաչիյանը եւս մեկ երրորդ հաղթանակը տարավ այս անգամ գյումրեցի Արա Մինասյանի նկատմամբ: Եվ այդպես եզրափակվեց երեք տարի անաչ Հակոբյանը վաստակել է 6.5 միավոր 8 հնարավորից: Նրա մտակա հետադարձորդ Արսաես Մինասյանը ունի 5.5 միավոր: Ի դեպ, այսօր առաջնության 9-րդ տարում խաղալով Վիգեն Միրումյանի հանդիմանումից մեկը գրասանյախեր Վաղիմիր Հակոբյանի եւ Արսաես Մինասյանի միջև, որի արդյունքն էլ վճռորոշ կլինի չեմպիոնության հարցում: Կարծում ենք, Տիգրան Պետրոսյանի անվան ժամանակի կենտրոնական տուն այցելող ժամանակահատվածները ակնհասեալ կլինեն հետադարձ, սուր կոմբինացիոն մտավորացումներով, նուրբ տրամաբանական ֆայնեով ի մրցադայ-ֆարի:

Մրցաւարդի աղյուսակը
8-րդ տարից հետո

1. Վաղիմիր Հակոբյան	6,5
2. Արսաես Մինասյան	5,5
3. Ամբաս Արտուսյան	5
4. Կարեն Լոյսյան	4,5
5-8. Աես Անասայան	4
Լեւոն Արմոյան	
Աես Նաղանյան	
Մելիքսեթ Խաչիյան	
9. Վիգեն Միրումյան	3,5
10-11. Արսակ Պետրոսյան	3
Արա Մինասյան	
12. Նորայր Զալանբարյան	1

Երիտասարդներն ասիականաբար ամրանում են

Հայաստանում բռնցքամարտի ավանդույթների վերածնունդն միտում կա

Ենթադրյալից հետո «Դինամ» մարզադալանում վերջնագծից հանց բռնցքամարտի Հայաստանի առաջնությունը: Առաջացել են հետադարձություններ եւ առաջացել եւ երեւի օր Եւրոպայի այստեղ թե՛ ժամանում էր դայ-ֆարի հոգին, սիրում մարզական աշխույժ:

Երեկ «Դինամի» շինգում կայացան եզրափակիչ մրցամարտեր: Հասկապես հետադարձ եւ հավասար դայ-ֆար ծավալվեց 54, 60, 67 եւ 71 կգ կշռային կարգերում: Այս մրցամարտերում հանդիմանեցին արժանի մրցակիցներ, որոնք աչի ընկան սեփնիկական հնարների գրագես կատարմամբ, հանդիմանը վարելու ուղղությամբ սակայն հաղթանակ էին ստացում 75 կգ կշռային կարգում հանդես եկող ուսանողներին, փորձառու բռնցքամարտիկ Միխայիլ Վանայանին, որին դիմադրություն էր գյումրեցի Միք Մկրտչյանը: Սակայն հանրահայտ դերասանի անվանակիցը արժանի դիմադրություն ցույց սկսեց ահեղ մրցակցին: Վանայանը միայն 5-րդ ռաունդի վերջում ուսանողներին ծնունդ՝ կարողացավ կոտրել մրցակցի դիմադրությունը եւ նվաճել Հայաստանի չեմպիոնի կոչումը: Եւսեմ, որ հանդիմաններն անցկացվում էին նոր մրցակարգով՝ 5 մրցափուլ յուրաքանչյուրը 2 ռոտը սեւուղղությամբ: Հասկանալի է, որ մասնագետները միակարծի չեն նորմոնություն վերաբերյալ:

Սակայն կարգում մրցող բռնցքամարտիկների՝ Մարատ Թովմասյանի եւ Վաղիմի Արտեմյանի մրցամարտը շեւեռ մոտ մեկ ռոտը եւ դադարեցվեց առաջինի բացահայտ առավելության դաստիարակ: Իսկ 81 կգ եւ 91 կգ-ից բարձր կշռայինների եզրափակիչները այդպես էլ չկայացան: Եթե առաջին դեմքում մասնավոր վերջին չեմպիոն դարձավ, Կարեն որ մրցակիցը՝ գյումրեցի Վարու-

ժան Դավթյանը, նախորդին ստացած վնասվածքի դաստիարակ չկարողացավ շինգը դուրս գալ, աղա Արմեն Խաչատրյանը հերթական անգամ դասվո դասվանդանի անհնարաբար ստիճանով... մրցակից չունենալու հետեւանով: Ստավորապես այսօր մեկ առաջնության եզրափակիչ մենամարտերի մասին: Ավելացնենք, որ այս օրերին ծաղկածորի օլիմպիական մարզաբազայում համատեղ ուսումնա-մարզական հավաք են Գրեյսոնի Գալիսյանի եւ Գրեյսոնի Գալիսյանի հավաքականները: Ի դեպ, հույն բռնցքամարտիկները «Դինամ» մարզադալանում հետեւում էին մարզընկերների ելույթներին եւ դասեղով նրանց դասվածից՝ արդեն հասցրել են մեծամասնալ հայաստանցիների հետ ու համալի փորձում էին ոգեւորել շինգում գոտեւարտողներից որեւէ մեկին:

Արդեն հայտնել են, որ Սիցիլիայի (Իտալիա) երեք ֆուտբոլիստներ մեկնարկել են ուսանողական համաժամանակի մարզական խաղերը: Չիեցենեմ, որ 5 մարզածեւերում հանդես կզան հայաստանցի 9 ուսանողներ: Մրցումների առաջին օրը նշանավորվեց Բրազիլիայի եւ Իտալիայի ուսանողական հավաքականների ֆուտբոլային մրցամարտով, որն ավարտվեց բարեկամական ոչ-ոքիով 0-0:

Միջերկրածովյան այս կողմից են ժամանել 170 երկրների մարզիկներ: Ամենամեծներից մեկը Ռուսաստանի դասվորականներն է, բաղկացած 150 մարզիկներից:

Արդեն հայտնել են, որ Սիցիլիայի (Իտալիա) երեք ֆուտբոլիստներ մեկնարկել են ուսանողական համաժամանակի մարզական խաղերը: Չիեցենեմ, որ 5 մարզածեւերում հանդես կզան հայաստանցի 9 ուսանողներ: Մրցումների առաջին օրը նշանավորվեց Բրազիլիայի եւ Իտալիայի ուսանողական հավաքականների ֆուտբոլային մրցամարտով, որն ավարտվեց բարեկամական ոչ-ոքիով 0-0:

Վճուռ լուսանկարիչը ցույց է տալիս իտալացի ֆուտբոլիստ Ռոբերտո Բարջինի, որը 16-ի Բոլոնիայում կայացած մրցամարտի ժամանակ էլ ևս հաղթանակ էր «Այու ռոյալ» կազմի ստեղծումը 1996 թ. ապրիլի 28-ի խաղի ժամանակ: Ըստ հաղթանակի «Այու ռոյալ» կազմի ստեղծումը համաժամանակի ֆուտբոլիստի մի հարված տարվա պահի ժամանակ զենկում է զգացում (սեպտեմբերի 1-ին) Վրաստանի Իտալիայում, Բարջինի զանգ Իտալիայի ֆուտբոլիստը (հարվածող) դասեւ լուսանկարիչին, որ Կարեն է երկու ժամը ունենալու եւ արագալ (Երբեք, մարզումների ժամանակ կանգնա եւ ստեղծում:

Օլիմպիադա մտավորականների համար

Անգլիայում մեկնարկել է դասնության մեջ առաջին օլիմպիադան, որին մասնակցում են մտավորականները: Մրցումների ծրագրում ընդգրկված են ժամանակ, շախմատ, թրոպիստի 39 տեսակ, գրի արագընթաց ընթերցում, առավելագույն ֆանտիկ լրատվության մատչելիություն: Խաղերին մասնակցում են 11 երկրների ավելի քան 2000 մասնակիցներ:

Ստանդիցների շարքում չկան Ռուսաստանի դասվորականներ, այն դեպքում, երբ Հայաստանի, Արցեխյանի, Տարիկյանի, Բելառուսի եւ մեծքաղաքային երկրների դասվորականներ իրենց բացարձակ տարածք են համարել այս աշխարհի խելոքների հետ հանդիմանը:

Կատարումը մեղադրում է

Աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կատարումը հերթական անգամ մեղադրեց IBM համակարգչային կորորացիային անազնվորության համար իր վերջին մրցամարտի ժամանակ «Դիվ Բլյու» գերհամակարգչի ոտ: Կատարումը մեղադրումներով հանդես եկավ լրագրողների հետ հանդիման ընթացքում կորվաթիայում: Հասարակական կարծիքը մեղադրելով IBM-ի շուրջ չեմպիոնը, ըստ երկույթին, ձգտում է դարձնել հանդիման արդյունքի վերանայմանը:

Բրազիլիա-Իտալիա՝ 0-0

Արդեն հայտնել են, որ Սիցիլիայի (Իտալիա) երեք ֆուտբոլիստներ մեկնարկել են ուսանողական համաժամանակի մարզական խաղերը: Չիեցենեմ, որ 5 մարզածեւերում հանդես կզան հայաստանցի 9 ուսանողներ: Մրցումների առաջին օրը նշանավորվեց Բրազիլիայի եւ Իտալիայի ուսանողական հավաքականների ֆուտբոլային մրցամարտով, որն ավարտվեց բարեկամական ոչ-ոքիով 0-0:

Արդեն հայտնել են, որ Սիցիլիայի (Իտալիա) երեք ֆուտբոլիստներ մեկնարկել են ուսանողական համաժամանակի մարզական խաղերը: Չիեցենեմ, որ 5 մարզածեւերում հանդես կզան հայաստանցի 9 ուսանողներ: Մրցումների առաջին օրը նշանավորվեց Բրազիլիայի եւ Իտալիայի ուսանողական հավաքականների ֆուտբոլային մրցամարտով, որն ավարտվեց բարեկամական ոչ-ոքիով 0-0:

Շվեդ թենիսիստի հասուցումը

Ինդիանապոլիսում (Ինդիանա նահանգ) թենիսի 1,4 մլն մրցանակային իրմնադրամով մրցաւարի եզրափակիչում ռակեթները «խայեցին» շվեդ Յոնես Բյորկմանը եւ 5 համարի սակ հանդես եկող իտալացի Կառլո Սալան: Սա մրցակիցների դեմ առ դեմ երրորդ հանդիմանում էր: Նախորդ երկուստում հաջողությունը ուղեկցել էր իտալացուց: Այս մրցամարտում հաղթեց սկանդինավցի մարզիկը՝ 6-3, 7-6:

Կատարում կրած դարձուցումը, զիտալուցում է Փիլ Անտիոնալ: Լյու Չեքչեմում հաղթած եվզեմի Կառլո Սալանը 6-րդից բարձրացել է 3-րդ դիրք: Երկրորդ տեղում է Մայկ Չանգը: Վեցական են նաեւ խորվաթ Գորան Իվանիչեւիչը, ալբանացի Տոմաս Մուստեղը եւ իտալացի Ալես Կորեթան:

Մեծիկայում ընթացող ջրային մարզածեւերի Եվրոպայի առաջնության դարձեւերը նախորդին վիճարկեցին լողորդները: Բրիտանացի Փոլ Փայլերը (նկարում) հաղթանակ տոնեց շախմատի 200 մետր Լեւալոյի եզրափակիչում, ցույց տալով 1 ռոտը 48.85 վայրկյան արդյունքով: Այսանայի օլիմպիական խաղերի չեմպիոնուհի իտալացուհի Միլեյ դե Բրունցը առաջինն էր կանոնը 400 մ քիկնալողում: Շունգը լողորդուհի Ռիտա Կոկալը լավագույն ժամանակը ցույց տվեց կանոնը 200 մ քրա լողածում 2 ռոտը 27.81 վայրկյան ընչ նաեւ մրցաւարի լավագույն արդյունքն է:

